

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 6/22
U Luxembourg 18. siječnja 2022.

Presuda u predmetu C-261/20
Thelen Technopark Berlin

Unatoč činjenici da je Sud već utvrdio da je njemački propis koji određuje najniže iznose naknada za usluge koje pružaju arhitekti i inženjeri (HOAI) protivan Direktivi o „uslugama”, nacionalni sud pred kojim se vodi spor između pojedinaca nije dužan, samo na temelju prava Unije, izuzeti iz primjene taj njemački propis

Međutim, to ne dovodi u pitanje, s jedne strane, mogućnost tog suda da taj propis izuzme iz primjene na temelju nacionalnog prava u okviru takvog spora i, s druge strane, mogućnost da, ako je primjenjivo, stranka oštećena neusklađenošću tog propisa s pravom Unije zatraži naknadu štete od njemačke države

Društvo za nekretnine Thelen i osoba MN, inženjer, sklopili su 2016. godine ugovor o provođenju istraživanja u okviru kojeg se potonja obvezala pružiti određene usluge propisane Verordnung über die Honorare für Architekten- und Ingenieurleistungen (Honorarordnung für Architekten und Ingenieure – HOAI) (njemačka Uredba od 10. srpnja 2013. o naknadama arhitekata i inženjera) u zamjenu za plaćanje paušalne naknade u iznosu od 55 025 eura.

Godinu dana poslije osoba MN je raskinula taj ugovor te je izdala konačan račun za pružene usluge. Pozivajući se na odredbu HOAI-ja¹ kojom se predviđa da za uslugu koju je pružio pružatelj usluge ima pravo na naknadu koja je barem jednaka najnižem iznosu utvrđenom nacionalnim pravom te uzimajući u obzir već izvršena plaćanja, osoba MN podnijela je tužbu kojom je zahtijevala plaćanje preostalog dugovanog iznosa od 102 934,59 eura, što je iznos viši od onog koji su ugovorne strane ugovorile.

Budući da društvo Thelen djelomično nije uspjelo sa svojim zahtjevima u prvostupanjskom i drugostupanjskom postupku, podnijelo je reviziju Bundesgerichtshofu (Savezni vrhovni sud, Njemačka), odnosno sudu koji je uputio zahtjev u ovom predmetu. U okviru svojeg zahtjeva za prethodnu odluku taj sud podsjeća da je Sud već utvrdio² neusklađenost te odredbe HOAI-ja s odredbom Direktive 2006/123³ zabranjujući u biti državama članicama zadržavanje zahtjeva kojima se obavljanje djelatnosti uvjetuje time da pružatelj usluga poštuje najniže i/ili najviše tarife ako ti zahtjevi ne ispunjavaju kumulativne uvjete nediskriminacije, nužnosti i proporcionalnosti. Navedeni sud stoga je odlučio uputiti pitanje Sudu o tome može li nacionalni sud, prilikom ocjene osnovanosti tužbe pojedinca podnesene protiv drugog pojedinca, izuzeti iz primjene odredbu nacionalnog prava na kojoj se temelji tužbeni zahtjev kada je ta odredba protivna direktivi, u ovom slučaju Direktivi o uslugama. U tom pogledu taj sud ističe da u ovom slučaju nije moguće tumačenje HOAI-ja u skladu s Direktivom o uslugama.

¹ Članak 7. te uredbe čini obveznima najniže iznose utvrđene u ljestvici u tom članku za usluge planiranja i nadzora arhitekata i inženjera, osim u određenim iznimnim slučajevima, te utvrđuje ništavost sporazuma kojim se predviđaju naknade koje su niže od najnižih iznosa ugovorenih s arhitektima ili inženjerima.

² Presuda od 4. srpnja 2019., Komisija/Njemačka (C-377/17, EU:C:2019:562) i rješenje od 6. veljače 2020., hapeg dresden (C-137/18, neobjavljeno, EU:C:2020:84)

³ Riječ je o članku 15. stavku 1., članku 15. stavku 2. točki (g) i članku 15. stavku 3. Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL 2006., L 376, str. 36.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 47., str. 160.) (u daljnjem tekstu: Direktiva o uslugama). Konkretnije, na temelju te odredbe države članice moraju ispitati predviđa li njihov pravni sustav zahtjeve koji obavljanje djelatnosti uvjetuju time da pružatelj usluge poštuje najniže i/ili najviše tarife te osigurati da su ti zahtjevi usklađeni s uvjetima nediskriminacije, nužnosti i proporcionalnosti.

Ocjena Suda

Svojom presudom Sud, zasjedajući u velikom vijeću, odlučuje da **nacionalni sud pred kojim se vodi spor isključivo između pojedinaca nije dužan, samo na temelju prava Unije, izuzeti iz primjene nacionalni propis kojim se, protivno članku 15. stavku 1., članku 15. stavku 2. točki (g) i članku 15. stavku 3. Direktive o uslugama, utvrđuju minimalni iznosi naknada za usluge koje pružaju arhitekti i inženjeri i prema kojem su ništavi sporazumi kojima se odstupa od tog propisa.**

Točno je da načelo nadređenosti prava Unije nalaže svim tijelima država članica da daju automatski učinak različitim odredbama Europske unije. Usto, ako nacionalni propis nije moguće tumačiti u skladu sa zahtjevima prava Unije, to isto načelo zahtijeva da nacionalni sud koji je u okviru svojih nadležnosti zadužen za primjenu odredaba prava Unije osigura njihov automatski učinak izuzimajući iz primjene, po službenoj dužnosti, svaku suprotnu odredbu, pa bila ona i naknadna, a da pritom ne mora zatražiti ni čekati prethodno stavljanje izvan snage te nacionalne odredbe kroz zakonodavni ili bilo koji drugi postupak predviđen ustavom.

Međutim, **nacionalni sud nije dužan samo na temelju prava Unije izuzeti iz primjene odredbu svojeg nacionalnog prava koja je suprotna odredbi prava Unije ako potonja odredba nema izravni učinak. To ipak ne dovodi u pitanje mogućnost da taj sud, kao i svako nadležno nacionalno upravno tijelo, na temelju nacionalnog prava izuzme iz primjene svaku odredbu nacionalnog prava koja je suprotna odredbi prava Unije koja nema takav učinak.**

U ovom slučaju Sud je podsjetio na to da prema njegovoj vlastitoj sudskoj praksi članak 15. stavak 1. Direktive o uslugama može imati izravan učinak ako je ta odredba dovoljno precizna, jasna i bezuvjetna. Međutim, na tu se odredbu, kao takvu, poziva u sporu između pojedinaca kako bi se iz primjene izuzeo nacionalni propis koji joj je protivan. Konkretno, u glavnom postupku, primjena članka 15. stavka 1. Direktive o uslugama lišila bi osobu MN njezina prava na naplatu iznosa naknada koji odgovara najnižem iznosu koji je predviđen nacionalnim zakonodavstvom o kojem je riječ. Međutim, sudska praksa Suda isključuje mogućnost priznanja takvog učinka toj odredbi u okviru takvog spora između pojedinaca.

Sud dodaje da je na temelju članka 260. stavka 1. UFEU-a, ako Sud ustanovi da je država članica povrijedila neku od obveza koje ima na temelju Ugovorâ, ta država članica dužna poduzeti potrebne mjere kako bi postupila u skladu s presudom Suda, dok su nadležni nacionalni sudovi i upravna tijela obvezni poduzeti sve mjere kako bi se olakšalo ostvarenje automatskog učinka prava Unije izuzimajući, prema potrebi, iz primjene nacionalnu odredbu koja je protivna pravu Unije. Međutim, **presude u kojima se utvrđuju takve povrede prije svega imaju za cilj definirati obveze država članica u slučaju povrede njihovih obveza, a ne dodijeliti prava pojedincima. Stoga navedeni sudovi ili tijela nisu dužni, samo na temelju takvih presuda, u okviru spora između pojedinaca izuzeti iz primjene nacionalni propis koji je protivan odredbi direktive.**

Nasuprot tomu, **stranka koja je oštećena zbog neusklađenosti nacionalnog prava s pravom Unije mogla bi se pozvati na sudsku praksu Suda kako bi, ako je primjenjivo, ostvarila naknadu štete uzrokovane navedenom neusklađenosti.** Prema navedenoj sudskoj praksi, svaka država članica dužna je osigurati da pojedinci dobiju naknadu štete koju im uzrokuje nepoštovanje prava Unije.

Sud u tom pogledu ističe da, budući da je već utvrdio da nacionalni propis o kojem je riječ u glavnom postupku nije u skladu s pravom Unije i da njegova primjena stoga predstavlja povredu obveza od strane Savezne Republike Njemačke, treba smatrati da je ta povreda prava Unije dovoljno ozbiljna u smislu sudske prakse Suda koja se odnosi na nastanak izvanugovorne odgovornosti države članice zbog povrede prava Unije.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor

pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presude nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106